

Studieplan for helsefag

Høyere yrkesfaglig utdanning

60 Studiepoeng – Nettbasert

Fordypning:

Målrettet miljøarbeid i tjenester til personer med utviklingshemming

Høsten 2022 - Våren 2024

Akkreditert:

Utdanningens navn: Målrettet miljøarbeid i tjenester til personer med utviklingshemming

Studienivå: Høyere yrkesfaglig utdanning - Fagskole

Studiepoeng: 60

Omfang: Studietid er beregnet til 1500 studietimer. Tilsvarende 2 år på deltid.

Studiemetode: Nettstudium med avsluttende eksamen.

Start- og sluttdato: Fast oppstart og styrt progresjon.

Fagansvarlig: Kathrine Nielsen

MedLearn

Revideringer av studieplanen:

Dato:	Type endring:	Signatur:

INNHold

BAKGRUNN	4
OPPTAKSKRAV	5
BESKRIVELSE AV UTDANNINGEN.....	6
OVERORDNET LÆRINGSMÅL FOR UTDANNINGEN SOM HELHET	7
EMNE 1: ETIKK, KOMMUNIKASJON OG LOVVERK	8
Innhold	8
Læringsutbytte for emne 1.....	8
EMNE 2: FUNKSJONSEVNE, DIAGNOSER OG SYNDROMER.....	11
Innhold	11
Læringsutbytte for emne 2.....	11
EMNE 3: MÅLRETTET MILJØARBEID	14
Innhold	14
Læringsutbytte for emne 3.....	14
EMNE 4: TILRETTELEGGING AV MILJØBETINGELSER.....	17
Innhold	17
Læringsutbytte for emne 4.....	17
EMNE 5: PRAKSISSTUDIER OG FORDYPNINGSOPPGAVE.....	20
Gjennomføring av praksisperioden	20
Arbeid med fordypningsoppgave	20
Læringsutbytte for emne 5.....	21
UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER	23
Undervisningsformer.....	23
Læringsaktiviteter.....	24
VEILEDNING OG OPPFØLGING	25
VURDERINGSORDNINGER	26
Arbeidskravene.....	26
Eksamenene	27
Skikkethetsvurdering.....	28
SAMLET OVERSIKT OVER LÆREMIDLENE	29

BAKGRUNN

Norge ratifiserte i 2013 FNs konvensjon om rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Konvensjonens har som formål å sikre personer med nedsatt funksjonsevne like muligheter til å realisere sine menneskerettigheter, samt å bygge ned hindre som vanskeliggjør dette (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2013, s. 5). Brukere av omsorgstjenester skal klare seg mest mulig selv og dette gjelder også utviklingshemmede. Personer med utviklingshemming skal få leve aktive liv i egen bolig med tilgang til arbeidslivet, dagsenterplasser og utdanning.

Beskrivelser av bruk av tvang og makt når det gjelder enkeltpersoner med utviklingshemming har blitt rapportert i svært mange år. Siden innføringen av kapittel 6A har det blitt gjennomført flere undersøkelser blant ansatte, der det rapporteres om at tvangen har gått ned. Samtidig har man registreringer som viser at antallet personer som har vedtak om bruk av tvang og makt øker og har gjort det siden 1999. Reglene om bruk av tvang i helse- og omsorgssektoren er samlet i fire regelsett (NOU 2019: 14, 49):

- psykisk helsevernlov
- pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4A (tvungen somatisk helsehjelp til blant annet demente)
- helse- og omsorgstjenestelovens kapittel 9 (tvang overfor psykisk utviklingshemmede)
- helse- og omsorgstjenestelovens kapittel 10 (tvangstiltak overfor rusmiddelavhengige)

I NOU 2019:14. *Tvangsbegrensingsloven*, foreligger det forslag til ny felles lov for bruk av tvang i helse- og omsorgstjenesten. Innføring av nytt regelverk vil medføre behov for å lære opp personell i helse- og omsorgstjenesten (NOU 2019: 14, s. 708-711).

Dette bekreftes også i NOU 2016:17. *På lik linje — Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming*. Statusgjennomgangen viser at lav kompetanse i tjenesteapparatet er en gjennomgående utfordring. I Løft 6 om Kompetanse og kunnskap foreslår utvalget:

- at det utarbeides grunnkurs for ansatte uten formell kompetanse i helse- og omsorgstjenestene til personer med utviklingshemming, og ansatte i opplæringssektoren som bistår i undervisningen av utviklingshemmede elever.
- at det utarbeides tilbud om videre- og etterutdanning for de ansatte i helse- og omsorgstjenestene for utviklingshemmede, og for lærere og spesialpedagoger i skolen.

Når det gjelder kartleggingen av kompetanse, så må riktig og tilstrekkelig kompetanse i tjenesten sees opp mot behovet hos tjenestemottakerne. Ulike tjenestemottakere kan ha ulike behov for kompetanse hos personalet (Helsedirektoratet, 2017, s.15).

Helsedirektoratet har på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet, utarbeidet en nasjonal veileder for helse- og omsorgstjenestene til utviklingshemmede (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017, s. 13). Den nasjonale veilederen, [Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming](#) kom i juni 2021 (helsedirektoratet.no). Denne vil være sentral i utdanningen.

Fagskole er høyere yrkesfaglige utdanninger og er et alternativt utdanningsløp for mange og til høyskole. Fagskoleutdanningen i *Målrettet miljøarbeid i tjenester til personer med utviklingshemming* gir en ettertraktet spisskompetanse og er et direkte kompetansehevende tiltak.

Utdanningen er nettbasert og det er lagt opp til individuell veiledning og tilbakemelding fra lærer. Opplegget er fleksibelt og kan kombineres med arbeid og familie.

OPPTAKSKRAV

Målrettet miljøarbeid i tjenester til personer med utviklingshemming bygger på bestått videregående opplæring i helse- og oppvekstfag og for søkere som har:

- fagbrev som helsefagarbeidere
- fagbrev som barne- og ungdomsarbeider

Målgruppen til *Målrettet miljøarbeid i tjenester til personer med utviklingshemming* er helsefagarbeidere og barne- og ungdomsarbeidere, og omsorgsarbeidere og hjelpepleiere som er autorisert helsepersonell etter helsepersonelloven.

Søker må være minimum 19 år gammel. Det anbefales at søker har minimum ett års yrkeserfaring.

Realkompetansevurdering

Søkere som ikke tilfredsstillt opptakskravene over, kan søke om å bli realkompetansevurdert. En realkompetansevurdering bygger på dokumentert arbeidserfaring og utdanning, minimum fem års relevant arbeidserfaring.

Politiattest

På grunn av praksis krever dette studiet at det fremlegges gyldig politiattest jf. § 27 i Lov om høyere yrkesfaglig utdanning. Denne må ikke være eldre enn 3 måneder ved mottak.

BESKRIVELSE AV UTDANNINGEN

Utdanningen *Målrettet miljøarbeid i tjenester til personer med utviklingshemming* tilbys som et deltids studium over to år. Fullført og bestått utdanning gir 60 studiepoeng. Studietid er beregnet til 1500 studietimer. Pensum omfatter ca. 2000 sider. Med utgangspunkt i en semesterlengde på 15-16 uker bør du beregne ca. 20 studietimer per uke. Fullført og bestått utdanning gir 60 studiepoeng. Undervisningen er nettbasert, med fast oppstart inntil to ganger i året og styrt progresjon.

Utdanningen består av fem emner som igjen er delt inn i moduler. Emnene må gjennomføres i den rekkefølgen de er spesifisert og obligatoriske arbeider (arbeidskrav) for foregående emne må være levert og bestått før eksamen kan avlegges og neste emne kan påbegynnes. Det er ti ukers obligatorisk praksis med 30 timer/uke på slutten av det siste emnet. De fleste gjennomfører praksis på egen arbeidsplass om denne er relevant for studiet, og det er tilgang på kompetent praksisveileder.

Utdanningen er organisert som et nettbasert selvstudium, der undervisningsmateriellet ligger lett tilgjengelig for studentene i vår nettskole. Forventet fordeling av timer og arbeidsmengde mellom undervisning – veiledning og selvstudium:

Emne 1:	Etikk, kommunikasjon og lovverk Fire moduler med fire innsendinger og eksamen 10 studiepoeng / 250 studietimer /ca. 500 sider
Emne 2:	Funksjonsevne, diagnoser og syndromer Tre moduler med tre innsendinger og eksamen 10 studiepoeng / 250 studietimer /ca. 500 sider
Emne 3:	Målrettet miljøarbeid Tre moduler med tre innsendinger og eksamen 10 studiepoeng / 250 studietimer / ca. 500 sider
Emne 4:	Tilrettelegging av miljøbetingelser Tre moduler med tre innsendinger og eksamen 10 studiepoeng / 250 studietimer /ca. 500 sider
Emne 5:	Praksisstudier og fordypningsoppgave 9 innsendinger og fordypningsoppgave (eksamen) 20 studiepoeng / 500 studietimer
I alt	60 studiepoeng / 1500 studietimer

Eksamensinformasjon finner du på <https://medlearn.no/alt-om-studier/eksamen/>.

OVERORDNET LÆRINGSMÅL FOR UTDANNINGEN SOM HELHET

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om utviklingshemming og kjennskap til aktuelle begreper og teorier innenfor utviklings- og sykdomslære, psykologi og etikk • har kunnskap om kommunikasjon, miljøterapeutisk tilnærming, prosesser, miljøbetingelser og verktøy i arbeid med utviklingshemmede • har kunnskap om utviklingshemmedes ulike funksjonsnivå, læringsmuligheter, tilrettelegging og om utvikling og alderdom • har innsikt i relevant lovverket som regulerer helse- og omsorgstjenestene med fokus på habilitering • har kunnskap om den nasjonale veilederen «Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming» • har kjennskap til ulike virksomheter innen sektoren og organiseringen av disse • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap med fokus på personer med utviklingshemming sine rettigheter, omsorg og trygghet som grunnlag for utvikling innenfor eget fagområde • forstår habiliteringssektorens betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende faglige kunnskap om personer med utviklingshemming sin læring, sosiale behov og kompetanser på praktiske og teoretiske problemstillinger • kan anvende faglige kompetanse i møte med utviklingshemmede, personale og foreldre i likeverdige samspill med fokus på brukermedvirkning • kan gjennom å anvende ulike metoder og arbeidsformer, bidra i planlegging og gjennomføring av miljøarbeid i samarbeid med annet fagpersonell • kan finne informasjon og aktuelt fagstoff som er relevant i yrkesfaglige problemstillinger knyttet til arbeidet med personer med utviklingshemming • kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger og behov for tiltak i forhold til utviklingshemmede, samt vurdere og iverksette eventuelle tiltak/aktiviteter
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper som taushets- og opplysningsplikten, brukermedvirkning og selvbestemmelse i arbeid med personer med utviklingshemming • har utviklet en etisk grunnholdning og kan identifisere etiske utfordringer og dilemmaer i arbeid med utviklingshemmede • kan utføre tilrettelegging og målrettet miljøarbeid, slik at det dekker fysiske, psykiske og sosiale behov og fremme trivsel og selvbestemmelse • kan bygge relasjoner med fagfeller og andre yrkesgrupper, for å utveksle kunnskaper og erfaringer om miljøarbeid, sosiale behov og ivaretagelse hos personer med utviklingshemming • kan utvikle arbeidsmåter og kommunisere med fagfeller og brukere av relevans for yrkesutøvelsen

EMNE 1: ETIKK, KOMMUNIKASJON OG LOVVERK

Innhold

Emnet vektlegger kunnskap som er felles for yrkesutøvere i helse- og sosialsektoren. Målet er å gi en innføring i lovverk, sentrale begreper, verdier og temaer som brukes i helse- og sosialfagene. Dette for å gi studenten en teoretisk kunnskap og forståelse for yrkesspesifikke ferdigheter. Øvelser i skriving og formulering av fagtekster vil bli vektlagt.

Modul 1. Etikk og helhetlig menneskesyn

- 1.1 Aktiv læring og studieteknikk
- 1.2 Teori- og erfaringsbasert kunnskapsutvikling og refleksjon
- 1.3 Etske teorier og prinsipper
- 1.4 Etisk dilemma

Modul 2. Kommunikasjon og samhandling

- 2.1 Kommunikasjon i samhandling med brukere, pårørende og kollegaer (ASK)
- 2.2 Gruppeprosess og konflikthåndtering
- 2.3 Observasjon og dokumentasjon
- 2.4 Velferdsteknologi

Modul 3. Lover, stats- og kommunalkunnskap

- 3.1 Helse- og sosialpolitiske prioriteringer
- 3.2 Faglig forsvarlighet
- 3.3 Lovverk

Modul 4. Habiliteringssektorens organisering

- 4.1 Habiliteringssektoren historie og utvikling
- 4.2 Habiliteringstjenestenes oppbygning og BPA
- 4.3 Utviklingsteorier og funksjonsevne
- 4.4 Aktuelt lovverk (Helse- og omsorgstjenesteloven Kap. 6, 9 og IP), brukermedvirkning og varslingsrutiner

Læringsutbytte for emne 1

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om etiske prinsipp og dilemma, samt etisk refleksjon • har kunnskap om former og teknikker om samhandling og konflikthåndtering • har kunnskap om studieteknikk og arbeidsformer i studiet. • har kunnskap om kommunikasjonsteori om samhandling, gruppeprosesser og konflikthåndtering • har innsikt i nasjonal helselovgivning om pasienter, brukere og pårørendes rettigheter, og helsepersonellens plikter • har kunnskap om relevant lovverk, forskrifter, brukermedvirkning, varslingsrutiner, stortingsmeldinger og andre offentlige dokumenter som regulerer fagfeltet • har kunnskap om oppbygning og organiseringen av habiliteringstjenesten, prioriteringer og BPA (Brukerstyrt Personlig Assistanse). • har kunnskap om utviklingsteorier og funksjonsevne og etiske tillegg utfordringer og barrierer
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan finne og anvende kunnskap om etiske prinsipp og dilemma som grunnlag for etisk refleksjon rundt praktiske og teoretiske problemstillinger • kan finne fagstoff og benytte kunnskap om studieteknikk og arbeidsformer til å løse arbeidskrav i studiet • kan anvende kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former, til å samhandle profesjonelt med brukere, pårørende og kollegaer, og til å forebygge og håndtere konflikter • kan finne og henvise til relevant lovverk, forskrift eller stortingsmelding som er relevant for yrkesutøvelsen • kan anvende kunnskap om helselovgivning i arbeid med brukere, pårørende og kollegaer • kan anvende kunnskap om utviklingsteorier og funksjonsevne i samhandling med brukere, pårørende og kollegaer
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for etiske retningslinjer og prinsipper som regulerer helsetjenesten • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd, samt gjennom kommunikasjon og samhandling i situasjoner med brukere, pårørende og kollegaer • har forståelse for fagfeltet og hvilke særlige hensyn man må ta til personer med utviklingshemning, i deres møte med helsevesenet • kan bygge relasjoner basert på likeverd og respekt, slik at brukere, pårørende og kollegaer opplever trygghet og har tillit til tjenestetilbudet • kan utøve yrket sitt basert på faglig forsvarlighet og etisk bevissthet

Arbeidskrav

Det er tre obligatoriske innsendingsoppgaver i dette emnet. Innsendingsoppgavene lastes opp og sendes inn til faglærer for vurdering via innsendingsverktøyet i nettskolen. Tekstene vil bli vurdert av faglærer. Studenten kan omarbeide et arbeidskrav tre ganger.

Alle innsendingsoppgavene må være levert og bestått før studenten kan avlegge eksamen. Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 10

Litteratur (ikke utfyllende)

Totalt antall sider: ca. 500

Grasaas, K.K, Sjørusen, M. og Stordalen, J. (2019) *Fag, etikk og kommunikasjon: for fagskoleutdanningene*. 3. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Barne- og likestillingsdepartementet (2016) [På lik linje – Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming](#). NOU 2016: 17. Oslo Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjonens Informasjonsforvaltning.

Løkke, Jon A. og Salthe, G. (2012) *Sjekkliste for målrettet tiltaksarbeid: normative og deskriptive premisser til tiltak og evaluering*. Norsk Tidsskrift for Atferdsanalyse 2012, 39, 17 - 32.

Helsedirektoratet. (2021, Juni). *Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming*. Hentet fra helsedirektoratet.no: <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/gode-helse-og-omsorgstjenester-til-personer-med-utviklingshemming>

EMNE 2: FUNKSJONSEVNE, DIAGNOSER OG SYNDROMER

Innhold

Emnet omhandler om diagnosen psykisk utviklingshemming og andre diagnoser som vil være aktuelle og kjenne til innenfor boligtjenester i kommuner.

Videre vil emnet ta opp i seg fokuset på ulike funksjonsnivå og individuelle forskjeller. Dette vil også føre til at tema som observasjon, registrering og dokumentasjon vil bli berørt.

Modul 1. Klassifikasjon og funksjonsevne

- 1.1. Diagnosen psykisk utviklingshemming, innføring og oversikt
- 1.2. Funksjonsevne og funksjonsnedsettelse
- 1.3. Familiær opphopning, alderdom og disponerende faktorer

Modul 2. Diagnoser, syndromer og tilleggslidelser

- 2.1. Årsak og syndromer
- 2.2. Sykdom, skade og nevrologiske lidelser hos personer med utviklingshemming
- 2.3. Psykiske lidelser og Rus

Modul 3. Registrerings- og kartleggingsmetoder

- 3.1. Utredning og kodeverk
- 3.2. Observasjon og kartleggingsverktøy
- 3.3. Etske problemstillinger knyttet til kartlegging
- 3.4. Subjektiv og objektiv informasjon (vedtak og rapportskrivning)

Læringsutbytte for emne 2

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om begrepet funksjonsevne • har kunnskap om ulike registrerings- og kartleggingsmetoder • har kunnskap om etikk i kartleggingsarbeidet. • har kunnskap om kodeverket ICD-10 og ICD-11 som vil bli introdusert i løpet av 2021/2022 • har kunnskap om hvor det er mulig å hente informasjon om sjeldne diagnoser • har kunnskap om de mest vanlige tilleggslidelser, hos personer med utviklingshemming. • har kunnskap om rapportskrivning – Subjektiv og objektiv informasjon • har kunnskap om tildeling av kommunale tjenester.
-----------------	---

Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kartleggingsverktøy og være deltager i en kartleggingsprosess av personer med utviklingshemming for å finne funksjonsnivå • kan finne (innhente) nyttig og nødvendig informasjon om ulike diagnoser og sjeldne syndromer på nettsteder og i litteratur. • kan innhente og finne informasjon om de ulike diagnosene i ulike kodeverk. • kan finne (innhente) informasjon om aktuelle tilleggslidelser og implementere dette i kartleggingsarbeidet. Som eksempler på dette er demens hos mennesker med Down syndrom og epilepsi hos personer med utviklingshemming. • kan reflektere over de etiske problemstillingene i en kartleggingsprosess. • Kan formulere en enkel rapport, og skille ut hva som er objektivt- og subjektivt informasjon i andres rapporter. • kan finne (innhente) informasjon om individuelle vedtak hos tjenestemottaker.
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for sin rolle i en kartleggingsprosess. • har forståelse for, er kjent med og kan nyttiggjøre seg informasjon om ulike diagnoser fra artikler og nettsteder. • har utviklet en forståelse for arbeidet med personer med utviklingshemming slik at utførelsen av arbeidet er i tråd med den enkeltes ønsker og behov, og har en høy etisk standard. • kjenner til ulike kartleggingsverktøy for å innhente informasjon om tjenestemottakeres funksjonsnivå, trivsel og mestring • har forståelse for sammenhengen mellom diagnose, funksjonsnivå og tildeling av kommunale tjenester. • har forståelsen for objektiv rapportskrivning

Arbeidskrav

Studenten skal gjennomføre en kort kunnskapstest som er innbakt i opplæringen. Videre skal kandidaten redegjøre for to caseproblemstillinger med tematikk knyttet til emnets innhold. Drøfting skal være på 400 ord (+/-10 %), beskrivelse av case og litteraturliste kommer i tillegg.

1. Case og tema for 1. tekst: «ICD-10». Hente ut informasjon fra ulike kilder til oppgaver.
2. Case og tema for 2. tekst: «Ulike funksjonsnivå».

Innsendingsoppgavene lastes opp og sendes inn til faglærer for vurdering via innsendingsverktøyet i nettskolen. Tekstene vil bli vurdert av faglærer. Studenten kan omarbeide et arbeidskrav tre ganger.

Alle innsendingsoppgavene må være levert og bestått før studenten kan avlegge eksamen. Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 10

Litteratur (ikke utfyllende)

Totalt antall sider: ca. 500

Eknes, J. og Løkke, J. (red.) (2009) *Utviklingshemming og habilitering, Innspill til habiliteringsprosessen*. Oslo: Universitetsforlaget

Skarstad, K. (2019) *Funksjonshemmedes menneskerettigheter – Fra prinsipp til praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.

Artikler og lenker:

<https://www.veiviseren.no/stotte-i-arbeidsprosess/tjenester-og-bo-oppfolging/oppfolgingstjenester-i-hjemmet/kontaktetablering-og-kartlegging>
<https://ehelse.no/kodeverk/kodeverket-icd-10-og-icd-11>
<https://finnkode.ehelse.no/#icd10/0/0/0/-1>

EMNE 3: MÅLRETTET MILJØARBEID

Innhold

Emnet vektlegger kunnskap og metode innenfor faget «målrettet miljøarbeid». Emnet tar utgangspunkt i atferdsanalytisk og kognitive metoder.

I emnet legges spesielt fokus på det analytiske perspektivet som er grunnlaget for å kunne foreslå systematiske miljørettede tiltak for å øke tjenestemottakernes selvbestemmelse og brukermedvirkning.

Modul 1. Analytiske perspektiver

- 1.1 Læringshistorie, individuelle ulikheter og forsterkningsbetingelser
- 1.2 Målrettet- og strukturert arbeid
- 1.3 Atferdsanalyse og funksjonell analyse

Modul 2. Miljørettede tiltak

- 2.1 Miljøbetingelser
- 2.2 Habilitering og ADL
- 2.3 Brukermedvirkning og selvbestemmelse
- 2.4 Endring av miljøbetingelser og tilrettelegging
- 2.5 Systematiske miljørettede tiltak

Modul 3. Relasjonskompetanse

- 3.1 Etablering av relasjoner
- 3.2 Betingelser
- 3.3 Relasjonsbygging (brukerperspektivet, relasjonskompetanse, relasjonsbygging og veiledning)

Læringsutbytte for emne 3

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om anvendt atferdsanalyse og kunnskap om funksjonell analyse – og kunnskap om begrep som hører til innenfor denne faglige retningen. • har kunnskap om individuelle ulikheter i menneskers læringshistorie/ forsterkningsbetingelser. • har kunnskap om målrettet og strukturert arbeid i møte med personer med utviklingshemming. • har kunnskap om endring og tilrettelegging av miljøbetingelser i etablering av ADL-ferdigheter. • har kunnskap om betydningen av relasjonsbygging i arbeidet med personer med utviklingshemming. • har kunnskap om brukermedvirkning og selvbestemmelse • har kunnskap om «Vernepleierens arbeidsmodell» og «Gave-modellen»
-----------------	--

Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende faglig kunnskap om funksjonell analyse av atferd hos en tjenestemottaker. • kan anvende / diskutere / samhandle med andre som benytter de faglige begrepene innenfor atferdsanalyse. • kan tilrettelegge miljøet/miljøbetingelser på en slik måte at den utviklingshemmede får større grad av mestring, og etablerer sosialt akseptabel atferd. • Kan anvende metoder for å tilrettelegge for selvbestemmelse og brukermedvirkning hos personer med utviklingshemming, gjennom for eksempel beslutningsstøtte. • kan finne mulige områder for endring av miljøbetingelser og foreslå mulige områder for bruk av tegnøkonomi, eller andre metoder for å øke mestringsopplevelsen hos tjenestemottakeren. • kan anvende egne relasjoner til å etablere trygghet og forutsigbarhet hos tjenestemottaker. • kan etablere (anvende?) gode relasjoner med tjenestemottaker, pårørende og kolleger.
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for betydningen av funksjonell analyse i arbeidet med mennesker med personer med utviklingshemming. • kan utføre en enkel funksjonell analyse av atferd hos en tjenestemottaker. • har forståelse for betydningen av å jobbe strukturert og målrettet. • har forståelse for tilrettelegging av miljøet og kan foreslå tilrettelegginger som er tilpasset den enkelte tjenestemottaker. • har forståelse for etablering av gode relasjoner med tjenestemottaker, og andre personer i tjenestemottakers omgivelser.

Arbeidskrav

Det er tre obligatoriske innsendingsoppgaver i dette emnet, hvorav en begreptest som er innbakt i undervisningen. Studenten skal drøfte to caseproblemstillinger med tematikk knyttet til emnets innhold. Drøfting skal være på 400 ord (+/-10 %), beskrivelse av case og litteraturliste kommer i tillegg.

1. Case og tema for 1. tekst: «Trine som ikke vil være med søsteren på håndballkamp lenger»
2. Case og tema for 2. tekst: «Petter som skal gjøre seg forstått»

Innsendingsoppgavene lastes opp og sendes inn til faglærer for vurdering via innsendingsverktøyet i nettskolen. Tekstene vil bli vurdert av faglærer. Studenten kan omarbeide et arbeidskrav tre ganger.

Alle innsendingsoppgavene må være levert og bestått før studenten kan avlegge eksamen. Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 10

Litteratur (ikke utfyllende)

Totalt antall sider: ca. 500

Eknes, J. og Løkke, J. (red.) (2009) *Utviklingshemming og habilitering, Innspill til habiliteringsprosessen*. Oslo: Universitetsforlaget

Isaksen, J. og Karlsen, A. (2013) *Innføring i atferdsanalyse*. Oslo: Universitetsforlaget

Viken, K. (2018) *Atferdanalytisk miljøbehandling. Struktur og kvalitet i tilrettelagte tjenester*. Oslo: Gyldendal

EMNE 4: TILRETTELEGGING AV MILJØBETINGELSER

Innhold

Emnet vektlegger kunnskap om ulike verktøy og praktisk bruk av lovverk innenfor faget «målrettet miljøarbeid» og «Positiv atferdsstøtte». Emnet har fokus på relasjonelt arbeid mellom bruker og omgivelser/nettverk.

Modul 1. Beslutningsstøtte

- 1.1 Forsterknings skjema, svekking og ekstinksjon
- 1.2 Avtaleskjema og tegnøkonomi

Modul 2. Lover og rammebetingelser

- 2.1 Individuell plan (IP)
- 2.2 Utfordrende atferd Tvang og makt (kapittel 9 i Helse- og omsorgstjenesteloven)
- 2.3 Ethiske utfordringer

Modul 3. Miljøbetingelsers betydning

- 3.1 Opprettholdelse og endring av atferd
- 3.2 Lovlige endringer
- 3.3 Økt selvstendighet

Modul 4. Samarbeid med nettverk

- 4.1 Relasjonelt arbeid mellom bruker og omgivelser/nettverk
- 4.2 Sosialt akseptabel atferd

Læringsutbytte for emne 4

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om forsterknings skjema, svekking og ekstinksjon. • har kunnskap om begrepet beslutningsstøtte • har kunnskap om behandlingsintegritet • har kunnskap om utfordrende atferd • har kunnskap om tillitsskapende metoder i arbeidet med mennesker med utviklingshemming. • har kunnskap om kommunikasjon, manglende språk og utfordrende atferd • har kunnskap om kapittel 9 i Helse- og omsorgstjenesteloven og den nasjonale veilederen «Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming»
-----------------	---

Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende avtaleskjema og tegnøkonomi • kan finne virksomme metoder for å legge til rette for økt selvbestemmelse. • kan finne virksomme tilrettelegginger for å bidra til beslutningsstøtte for tjenestemottakeren. • forstår betydningen av tjenestemottakerens læringshistorie og erfaringer, i arbeidet med relasjonsbygging og tilrettelegging av miljøfaktorer for økt livskvalitet. • forstår miljøbetingelsers betydning for opprettholdelse og endring av utfordrende atferd (PAS) • kan anvende kunnskap om individuell plan og planarbeid • kan finne ut og kjenne til Kap. 9 i helse- og omsorgstjenesteloven, og hva som er lovlig endringer av miljøbetingelser for endring av atferd – dette med hensyn til å unngå bruk av tvang og makt.
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utvikle arbeidsmetoder som bidrar til å øke selvstendigheten i dagliglivet hos tjenestemottakerne. • har forståelse for viktigheten av etablering av beslutningsstøtte for tjenestemottakere. • har forståelse for viktigheten av å bygge gode relasjoner mellom tjenestemottaker og personer i omgivelsene. • har forståelse for viktigheten av å være med på å tilrettelegge omgivelser for å etablere sosialt akseptabel atferd hos tjenestemottakeren • kan reflektere over de etiske utfordringene ved bruk av ulike arbeidsmetoder, og miljøendringer i arbeidet med ulike tjenestemottakere.

Arbeidskrav

Det er tre obligatoriske innsendingsoppgaver i dette emnet. Alle oppgavene må være levert og bestått før studenten kan avlegge eksamen.

Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 10

Litteratur (ikke utfyllende)

Totalt antall sider: ca. 500

Holden, B. og Finstad, A. (red.) (2010) *Atferdsavtaler. Et hjelpemiddel for å velge hensiktsmessig atferd*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Holden, B. (2016) *Utfordrende atferd og utviklingshemming. Atferdsanalytisk forståelse og behandling*. (2.utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk

EMNE 5: PRAKSISSTUDIER OG FORDYPNINGSOPPGAVE

Emne 5 skiller seg fra de fire andre emnene. I emne 5 skal studenten gjennomføre en praksisperiode og et prosjektarbeid som skal munne ut i en fordypningsoppgave.

Gjennomføring av praksisperioden

Praksisperioden er en integrert, viktig og obligatorisk del av fagskoleutdanningen og har en varighet på 10 uker (i alt 350 timer). Det innvilges ikke fritak, uansett hvilken type yrkespraksis studenten har fra tidligere.

Praksisstudiet er en integrert, viktig og obligatorisk del av fagskoleutdanningen og har en varighet på 10 uker (i alt 350 timer). Praksis skal i utgangspunktet gjennomføres som en sammenhengende periode, og studenten kan ikke starte i praksis før eksamen i emne 4 er bestått. Godkjenning for å dele opp praksistiden skal gis av MedLearn ved studieleder før oppstart av praksisperioden.

Pleie- og omsorgsarbeidet som utføres på praksisstedet, må være relevant og relatert til det faglige innholdet i:

- Emne 2 Funksjonsevne, diagnoser og syndromer
- Emne 3 Målrettet miljøarbeid
- Emne 4 Tilrettelegging av miljøbetingelser

I praksisperioden skal studenten arbeide med personer med utviklingshemming. Videre skal studenten samhandle og samarbeide med kollegaer, andre tjenesteytere og pårørende. Sentrale faglige områder under praksisstudiet er: praktisk bruk av relevant lovverk, miljøarbeid og tillitsskapende arbeid knyttet til endring, forebygging eller moderering av utfordrende atferd, fokus på brukermedvirkning, individuell plan og planarbeid, etikk, kommunikasjon og samhandling. Det vil variere hvilke brukergrupper og diagnosetyper som den enkelte studenten vil møte på praksisstedet.

Arbeid med fordypningsoppgave

Helt sentralt i emne 5 står fordypningsoppgaven studenten skal påbegynne i praksisperioden, og levere i etterkant.

Studenten velger et tema å fordype seg i og formulerer en problemstilling som hun/han skal forsøke å finne svar på. Tema for fordypningsoppgaven må være relatert til det faglige innholdet i fagskoleutdanningen og til utfordringer med brukere på det aktuelle praksisstedet. Studenten tilbys to veiledninger fra lærer i denne arbeidsprosessen.

Når fordypningsoppgaven er ferdigstilt, skal den leveres inn som en eksamen. Studenten tilbys to veiledninger fra lærer i denne arbeidsprosessen.

Arbeidskrav

Det er 9 obligatoriske innsendingsoppgaver i løpet av praksisperioden i dette emnet.

I praksisperioden er det fem mindre innsendingsoppgaver, samt to innsendinger knyttet til halvtids- og sluttevalueringssamtalene som foretas.

Det er i tillegg to innsendingsoppgaver knyttet til veiledning fra lærer i arbeidet med fordypningsoppgaven.

Alle oppgavene må være levert og vurdert til godkjent før studenten kan avlegge eksamen. Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Fordypningsoppgave har et omfang på 5000 ord (+/- 10%). Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer, fra A til F.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 20

Læringsutbytte for emne 5

Overordnet mål for emne 5

- Studenten oppnår en helhetlig forståelse av sammenhengen mellom yrkest teori og yrkespraksis
- Studenten har en forståelse for hvordan teoretisk kunnskap brukes i praksis

Læringsutbytte

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om fagfeltet for utdanningen og tilstrekkelig kunnskap om bruker/pasient til å arbeide som profesjonell yrkesutøver. • har kunnskap om fagtemaet som hun/han har fordypet seg i, gjennom fordypningsoppgaven.
-----------------	---

Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflekterer over sammenhengen mellom teori og praksis. • kan etablere og vedlikeholde relasjoner med brukere/pasienter og pårørende. • kommuniserer med brukere/pasienter på en respekt- og omsorgsfull måte. • kan formulere en problemstilling i forbindelse med fordypningsoppgaven. • kan analysere og drøfte en faglig problemstilling. • kan gjøre rede for fagtemaet som hun/han har fordypet seg i, gjennom fordypningsoppgaven.
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbeider med brukere/pasienter på en omsorgsfull måte, noe som dokumenteres ved halvtids- og sluttvurderingene i samarbeid mellom student, praksisveileder og lærer. • er i stand til å gjennomføre og levere en praktisk-teoretisk fordypningsoppgave innen et selvvalgt tema. • har forståelse for betydningen av faglig veiledning og vilje til å ta imot faglig veiledning på konkrete arbeidsoppgaver og for egen faglig utvikling. • har forståelse for betydningen av kommunikasjon, og samhandling med fokus på brukers/pasients mestring og ressurser.

UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER

Undervisningsformer

Undervisningen foregår via vår læringsplattform (heretter kalt nettskolen) og er basert på faglig arbeid med ulike problemstillinger.

Utdanningen foregår som nettundervisning der lærer og student er fysisk og/eller tidsmessig adskilt, men likevel står i et kommunikasjonsforhold til hverandre via internett. Hos MedLearn kommuniserer studenter, lærere og skolens administrasjon med hverandre elektronisk.

Gjennom diskusjonsforum (digitale klasserom), webinar- og videochatløsninger og meldingssystem har studenten tilgang til et faglig og sosialt miljø som kontinuerlig står til disposisjon.

Nettskolens innhold

Nettskolen tilsvarer studentenes Campus. Det er i nettskolen at all tilgang på lærestoff ligger med tilhørende læringsaktiviteter. Lærestoffet er plukket ut, satt sammen og forfattet av Medlearns lærere og faglig ansvarlig redaktør har kvalitetssikret at innholdet dekker læringsutbyttebeskrivelsene.

Utdanningen er delt inn i fem emner, hvor arbeidskravene i et emne må fullføres før det gis tilgang til neste. For hvert emne er det en studieveiledning med læringsutbyttebeskrivelser, gjennomgang av fagstoffet, oppgaver og referanser til læremidler. Hvert emne er delt inn i moduler med tilhørende arbeidskrav. Disse skal løses og vurderes til godkjent av lærer innen studenten kan arbeide videre med neste emne. Studieveiledningen veileder studenten gjennom emnet og fungerer som lærerens «stemme» i undervisningen. Særlig viktig er det at studenten på denne måten får hjelp til å strukturere fagstoffet i utdanningen.

Etter hvert som studenten arbeider seg gjennom det gitte innholdet, vil hver enkelt modul vises som fullført/ikke fullført i form av en progresjonsbar. Slik vil studenten til enhver tid ha oversikt over egen progresjon.

Webinarer

Studentene inviteres til å delta på ulike typer webinarer:

- I de praktiske webinarene tar vi opp vanlig stilte spørsmål knyttet til det å studere på nett og studentrollen. Webinarene omhandler bla informasjon om studiet generelt, om det å skrive oppgaver og kildebruk (kildehenvisning) og spørsmål knyttet til eksamen.
- Fagwebinarene er i regi av lærer. Ved å delta aktivt på fagwebinarene, vil pensum bli mer levende og lettere å knytte opp mot arbeidet som studenten utfører i hverdagen. I disse webinarene er fokus på sentrale begreper i pensum. Her knyttes teorien til praksis og det blir diskusjon og refleksjon rundt situasjoner fra praksis som har betydning for det faglige innholdet og som det jobbes med i hvert enkelt emne. Disse webinarene er koblet opp mot læringsutbyttebeskrivelser og arbeidskravene i gjeldende emne.

Læringsaktiviteter

Øvings- og refleksjonsoppgaver

Alle moduler vil inneholde øvings- og refleksjonsoppgaver som måler forståelse ved at studentene enten får en umiddelbar tilbakemelding og løsningsforslag/veiledning eller gjennom å reflektere over noe, og på den måten knytte fagstoffet til sin egen hverdag eller arbeidsoppgaver. Slik kan studenten arbeide selvstendig, systematisk og samarbeidsorientert med en problemstilling/oppgave. Studentene kan i tillegg diskutere oppgaver og løsninger i diskusjonsforumet for hvert enkelt emne.

Selvtester

Selvtester blir brukt i de ulike modulene. Selvtestene gir studenten mulighet til fortløpende å kontrollere at hun/han har oppfattet fagstoffet og forstått aktuelle begreper og uttrykk. Automatiske tilbakemeldinger/løsninger (noen i form av henvisning til pensum) blir benyttet.

Caseoppgaver

I utdanningen vil det bli benyttet caseoppgaver. Et case skaper gjenkjennelse ved at man klarer å identifisere seg med caset. Et case kan være et tilfelle, hendelse eller en situasjon. Caset er virkelighetsnært og beskriver ofte noe som har hendt. Ofte beskriver caset en situasjon med problem(er), hvor beslutninger skal fattes. Ofte er situasjonen knyttet til flere aktører som har ulike interesser, noe som gjør beslutningstakingen krevende.

Diskusjoner

I hvert enkelt emne kan studentene opprette diskusjoner. Her kan man både stille spørsmål, få hjelp og hjelpe andre på det stedet man er i studieløpet. Det vil også inngå fastsatte diskusjonsoppgaver i emnene, hvor tema er forhåndsbestemt.

Arbeidskrav (innsendingsoppgaver) som vurderes av faglærer

Studentene skal gjennom obligatoriske innsendingsoppgaver som omfatter tematikk og lærestoff som er ment å dekke læringsmålene for modulen samt de mest vesentlige temaene som tas opp i modulen. Innsendingsoppgavene er den mest omfattende type av oppgaver, og kommer på slutten av hver modul. Innsendingsoppgavene skal også forberede studenten for eksamen.

Besvarelser på innsendingsoppgavene vurderes av faglærer til godkjent/ikke godkjent, med skriftlig tilbakemelding. Det er forventet en gjennomsnittlig responstid fra lærer på 2-4 virkedager. Dersom studenten ikke får godkjent en besvarelse, har studenten mulighet til å omarbeide besvarelsen i tråd med lærerens tilbakemelding.

Studenten må vise forståelse for og kunne anvende fagteorien og henvise til kilder bruk i arbeidet med de obligatoriske oppgavene. Gjennom å løse oppgavene sikres kontroll og refleksjon omkring pensumstoffet.

Studenten har anledning til å ta kontakt med læreren hvis han/hun har problemer eller spørsmål. Læreren gir da hensiktsmessig veiledning slik at studenten kan komme videre.

Alle arbeidskrav og innsendingsoppgaver må være utført og vurdert til godkjent før studenten kan avlegge eksamen.

VEILEDNING OG OPPFØLGING

Nettlærers oppfølging av studenter

Hver enkelt student får tildelt en lærer som følger en gjennom hele studieløpet. Læreren er ansatt til å drive den faglige oppfølgingen av studentene. Undervisningen foregår i hovedsak via nettskolen, men andre digitale verktøy benyttes også. Veiledningsarbeidet består i å:

- Gi tilbakemelding/veiledning på innsendte oppgavebesvarelser.
- Svare på henvendelser fra studentene via meldingssystemet, e-post, telefon eller videosamtale
- Benytte nødvendige digitale verktøy for å kunne bidra til at læring skjer hos studentene. Dette inkluderer blant annet gjennomføring av webinarer eller produksjon av videosnutter

Studieleders oppfølging av studentene

Studieleder administrer alt det praktiske rundt studiet, og er studentenes kontaktperson gjennom hele studieløpet. Studenter som blir liggende etter med studieprogresjonen, blir fulgt opp av studieleder.

Ved innmelding får studentene tilsendt innloggingsinformasjon til nettskolen. Nettskolen har et enkelt design og er veldig brukervennlig, så det er sjeldent behov for ytterligere hjelp, men studieleder bidrar med teknisk bistand når det er behov for dette.

Informasjonen studentene trenger ligger som hovedregel lett tilgjengelig i nettskolen, men studieleder går alltid ut med tilleggsinformasjon eller påminnelser, både på studie- og emnenivå. Dette kan f.eks. være oppstartsinformasjon, viktige frister eller endringer.

VURDERINGSORDNINGER

Vurdering innebærer at resultatet av utdanningen vurderes i lys av de læringsutbyttene som er formulert i studieplanen. Undervisning i nettskolen, selvstudium, arbeidskrav og eksamener leder frem til oppnåelse av læringsutbyttene.

Hvert emne har et varierende antall arbeidskrav som vurderes til godkjent/ikke godkjent, og avsluttende eksamener med en karakterskala fra A-F.

Vurderingsordningene skal vise og dokumentere:

- studentens læringsutbytte i forhold til de utbyttene som er formulert i studieplanen
- studentens helhetlige kompetanse etter fullført utdanning

Vurdering vil ha ulike formål, blant annet å:

- informere studenten og eventuelt lærer og opplæringssted i arbeidet fram mot et læringsmål, om hvor langt studenten er kommet i utvikling mot et læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse
- veilede, motivere og utvikle studenten
- motivere læreren til kontinuerlig å vurdere sin undervisnings- og veiledningspraksis
- informere samfunnet, arbeidslivet og utdanningsinstitusjoner om hvilken kompetanse studenten har oppnådd

Det skiller mellom to hovedtyper av vurdering:

1. **Vurdering underveis** har til hensikt å informere og motivere studenter og lærere i arbeidet med å nå læringsutbyttene. Vurderingen blir ivaretatt gjennom de obligatoriske arbeidskravene som studenten sender til læreren
2. **Avsluttende vurdering** kommer til uttrykk i eksamenskarakter etter avlagt eksamen

Arbeidskravene

Følgende antall arbeidskrav gjennomføres i hvert emne, i form av innsendingsoppgaver:

Emnenavn	Arbeidskrav	Vurdering
Etikk, kommunikasjon og lovverk	3 innsendingsoppgaver	Godkjent/ikke godkjent
Funksjonsevne, diagnoser og syndromer	3 innsendingsoppgaver	Godkjent/ikke godkjent
Målrettet miljøarbeid	3 innsendingsoppgaver	Godkjent/ikke godkjent
Tilrettelegging av miljøbetingelser	3 innsendingsoppgaver	Godkjent/ikke godkjent
Praksisstudier og fordypningsoppgave	9 innsendingsoppgaver	Godkjent/ikke godkjent

Les mer om arbeidskravene under Undervisningsformer og læringsaktiviteter.

Eksamenene

Hver av de fire første emnene avsluttes med en eksamen. I emne 5, så er det innlevering av fordypningsoppgaven som er eksamen (avsluttende vurdering):

Emnenavn	Eksamen	Dato og tid	Vurdering
Etikk, kommunikasjon og lovverk	24 timers individuell hjemmeeksamen	13.12.2022	Karakter A til F
Funksjonsevne, diagnoser og syndromer	24 timers individuell hjemmeeksamen	23.05.2023	Karakter A til F
Målrettet miljøarbeid	48 timers individuell hjemmeeksamen	06.06.2023	Karakter A til F
Tilrettelegging av miljøbetingelser	48 timers individuell hjemmeeksamen	05.12.2023	Karakter A til F
Praksisstudier og fordypningsoppgave	Levering av fordypningsoppgaven	Våren 2024	Karakter A til F

MedLearn tar forbehold om at vurderingsformer (type eksamen) kan bli endret ved revideringer av studiet.

Eksamensvurdering

Eksamensbesvarelser vurderes av kvalifiserte sensorer. MedLearn skal sikre at studentenes kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal sikre det faglige nivået ved utdanningen (jf. Fagskoleloven § 21).

Eksamensinformasjon finner du på <https://medlearn.no/alt-om-studier/eksamen/>

Oppmelding til eksamen

Studenten må selv melde seg opp til de aktuelle eksamener. Oppmelding til eksamen er fortløpende senest innen en måned før avvikling. Studenten får tilsendt en bekreftelse på eksamensoppmeldingen. Bekreftelsen inneholder informasjon om tidspunkt. Studentene vil finne nødvendig informasjon knyttet til oppmelding i nettskolen. Selve eksamenen gjennomføres i eksamensplattformen Wiseflow.

Karaktersystem

Vurderingsuttrykket ved avsluttende vurdering, eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering er godkjent/ikke godkjent eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og med F for ikke bestått. I den graderte karakterskalaen fra A til F gir karakteren C uttrykk for en jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder, og karakteren A for en fremragende prestasjon som klart utmerker seg.

Vurderingsuttrykkene som benyttes for den graderte skalaen er:

Karakter A:

Studenten har vist særdeles god innsikt i og forståelse av alle deler av lærestoffet. Han/hun har vist stor modenhet, evne til selvstendig arbeid, evne til logisk resonnering og meget grundige faglige kunnskaper og ferdigheter. Prestasjoner, form og uttrykksmåte skiller seg klart ut.

Karakter B:

Studenten har vist meget god innsikt i og forståelse av alle deler av lærestoffet. Det stilles krav om grundig faglige kunnskaper og ferdigheter, men ikke så høye krav til modenhet og logisk resonnement som for karakteren A. Studenten har en klar uttrykksmåte.

Karakter C:

Studenten har vist god innsikt i og forståelse av hoveddelene i lærestoffet. Han/hun har til dels gode faglige kunnskaper og ferdigheter og viser en viss modenhet i beherskelse av stoffet.

Karakter D:

Studenten har vist varierende innsikt i og forståelse av hoveddelene av lærestoffet. Han/hun har tilegnet seg grunnleggende kunnskaper og ferdigheter, men viser noe ujevnhet i beherskelse av stoffet.

Karakter E:

Studenten har vist noe innsikt i og forståelse av hoveddelene av lærestoffet og tilegnet seg en del kunnskaper og ferdigheter. Prestasjonene viser usikkerhet, men studenten antas å ha grunnlag for å arbeide videre i faget.

Karakter F:

Studenten har tilegnet seg liten innsikt i og forståelse av lærestoffet og/eller små kunnskaper og ferdigheter. Han/hun anses ikke å ha oppnådd tilstrekkelig grunnlag for å arbeide videre i faget. Oppmelding til eksamen

Begrunnelse for karakterfastsetting

Eksamensbesvarelsen vurderes av intern og ekstern sensor. En kandidat har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen på sin eksamensbesvarelse. Ref. [Forskrift om fagskoleutdanning ved Medlearn § 6-8](#)

Klage på eksamenskarakteren

En kandidat kan klage på eksamenskarakteren. Klagen skal være skriftlig og må være framsatt innen tre uker etter at studenten er blitt gjort kjent med, respektive har kunnet gjøre seg kjent med eksamensresultatet ref. [Forskrift om fagskoleutdanning ved Medlearn § 6-9](#)

Vitnemål

Studenter som har fullført fagskolen i samsvar med krav fastsatt i studieplanen, får vitnemål/Vocational Diploma med karakterer etter bestemmelser som fremgår av [MedLearns](#) eksamensreglement.

Alle eksamener og arbeidskrav må være vurdert til godkjent/ståkarakter før karakterutskrift/vitnemål utstedes.

Skikkethetsvurdering

Det stilles krav til skikkethetsvurdering gjennom hele utdanningen jf. § 28 [Kap. 5 i Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning](#) (fagskoleforskriften). Skikkethetsvurdering skal inngå i en helhetsvurdering av studentens forutsetninger for å kunne fungere i yrket.

SAMLET OVERSIKT OVER LÆREMIDLENE

Pensum, obligatorisk litteratur:

Eknes, J. og Løkke, J. (red.) (2009) *Utviklingshemming og habilitering, Innspill til habiliteringsprosessen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Grasaas, K. K, Sjursen, M. og Stordalen, J. (2019) *Fag, etikk og kommunikasjon: for fagskoleutdanningene*. 3. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Holden, B. og Finstad, A. (red.) (2010) *Atferdsavtaler. Et hjelpemiddel for å velge hensiktsmessig atferd*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Holden, B. (2016) *Utfordrende atferd og utviklingshemming. Atferdsanalytisk forståelse og behandling*. (2.utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk

Isaksen, J., & Karlsen, A. (2021). *Innføring i atferdsanalyse* 2.utgave. Oslo: Universitetsforlaget.

Skarstad, K. (2019). *Funksjonshemmedes menneskerettigheter - Fra prinsippl til praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.

Viken, K. (2018) *Atferdsanalytisk miljøbehandling. Struktur og kvalitet i tilrettelagte tjenester*. Oslo: Gyldendal.

Artikler:

Barne- og likestillingsdepartementet (2016) [På lik linje – Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming](#). NOU 2016: 17. Oslo Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjonens Informasjonsforvaltning.

Bech, H. og Ottersen, K-O. (2006). *Kartlegging av preferanser hos en ungdom med autisme. Samsvar mellom ulike metoder*. Norsk Tidsskrift for Atferdsanalyse, 33, 4, 205–213 (ligger i nettskolen).

Helsedirektoratet. (2021, Juni). *Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming*. Hentet fra helsedirektoratet.no: <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/gode-helse-og-omsorgstjenester-til-personer-med-utviklingshemming>

Løkke, Jon A. & Salthe, G. (2012, Vår). *Sjekkliste for målrettet tiltaksarbeid: normative og deskriptive premisser til tiltak og evaluering*. Norsk Tidsskrift for Atferdsanalyse, nr. 39, s. 17-32 (ligger i nettskolen).

Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming
Lov av 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester kapittel 9. [Lastes ned her](#).

Stubrud, L.H. (2006) [Regulering av emosjoner og atferd hos personer med utviklingshemming](#). Tidsskrift for norsk psykologiforening, s 806 – 813.

Lenker og tilleggslitteratur:

Storø, J., & Løkke, J. (2021). *333 ord du trenger - når du studerer til barnevernspedagog, sosionom og vernepleier*. Bergen: Fagbokforlaget.

<https://www.veiviseren.no/stotte-i-arbeidsprosess/tjenester-og-bo-oppfolging/oppfolgingstjenester-i-hjemmet/kontaktetablering-og-kartlegging>

<https://ehelse.no/kodeverk/kodeverket-icd-10-og-icd-11>

<https://finnkode.ehelse.no/#icd10/0/0/0/-1>